ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

«ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ»
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 1-Ի ՕԺԱՆԴԱԿ ՁԵՌՆԱՐԿ

«Հայաստանի հաշվապահների և աուդիտորների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը իրականացնում է հաշվապահների որակավորման քննություններ: Նախատեսվում է, որ «Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան Ասոցիացիան կդիմի ՀՀ կառավարության լիազոր մարմնին՝ հավատարմագրում ստանալու համար, որը հնարավորություն կտա Ասոցիացիայի կողմից տրված որակավորումը պաշտոնապես ճանաչելու համար: Ասոցիացիան, ինչպես ներկայումս, այնպես էլ պետական հավատարմագրում ստանալուց հետո շարունակելու է հաշվապահների և աուդիտորների որակավորման քննություններին նախապատրաստվելու համար դասընթացների իրականացումը: Դասընթացների ընթացքում ուսանողները այլ նյութերի հետ միասին օգտվում են նաև Մեծ Բրիտանիայի որակավորված երդվյալ հաշվապահների ասոցիացիայի (ACCA) քննությունները հանձնող ուսանողների համար նախատեսված պաշտոնական դասագրքերից:

Սույն գրքի նպատակն է օժանդակելու այդպիսի դասագրքերից մեկի՝ «Դասընթաց 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում»» ուսումնասիրությանը, որը պայմանավորված է հիմնականում հետևյալով.

Հիշատակված դասագրքում՝

- բնականաբար, ներկայացված չեն ՀՀ-ում հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերով պայմանավորված հաշվառման առանձնահատկությունները, հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը,
- ներկայացված է հաշվապահական հաշվառման վարման արևմտյան տեխնիկան, որը շատ դեպքերում խորթ է մեզ համար և տարբերվում է մեզ մոտ ավանդաբար կիրառվող հաշվառման տեխնիկայից:

Սույն գրքում ներկայացված են նաև հիշատակված դասագրքում քննարկվող նյութի վերաբերյալ բազմաթիվ գործնական օրինակներ, ներառյալ դրանց վերաբերող փաստաթղթավորումը, հաշվապահական թղթակցությունները, ինչպես նաև տեստեր: Խիստ անհրաժեշտության դեպքում կատարվել է դասագրքում ուսումնասիրվող նյութի ավելի խոր ներկայացում:

Հեղինակը սույն գրքի ստեղծման ընթացքում, բնականաբար, սահմանափակված է եղել այն շրջանակով, որը ներկայացված է հիշատակված դասագրքում՝ ներառյալ ուսումնասիրվող նյութի հաջորդականությամբ, դրանց մատուցման խորությամբ, ներկայացման ծավալով:

Սույն գիրքը կարող են օգտագործել նաև հաշվապահական հաշվառումը ուսումնասիրող սկսնակ մասնագետները:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գլուխ 1. Հաշվապահական հաշվեկշիռը և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը

1.1.	Հաշվապահական հաշվեկշռի կառուցվածքը	6
1.2.	Տնտեսական գործառնությունների հետևանքով հաշվապահական հաշվեկշռում տեղի ունեցող փոփոխությունները	15
1.3.	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը	17

Գլուխ 2. Հաշվապահական հաշվառման հաշվիները և կրկնակի գրանցումը

2.1.	Հաշվապահական հաշվառման հաշիվները	22

2.2.	Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների դասակարգումը	23
2.3.	Կրկնակի գրանցման մեթոդը	26
2.4.	Հաշվապահական հաշիվներում գրանցումներ կատարելու կարգը	27
2.5.	Շրջանառության տեղեկագիրը և գլխավոր գիրքը	28
	Գլուխ 3. Փաստաթղթավորումը և հաշվապահական փաստաթղթերը	
3.1.	Փաստաթղթավորումը	33
3.2.	Հաշվապահական փաստաթղթերը	33
3.3.	Հաշվապահական փաստաթղթերի շրջապտույտը	34
	Գլուխ 4. Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը	
4.1.	Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը	37
4.2.	Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի կառուցվածքը	37
4.3.	Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կոդավորումը	39
4.4.	Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառումը	40
4.5.	Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանի և ֆինանսական հաշվետվությունների կապը	41
	Գլուխ 5. Պաշարների, տրված կանխավճարների և դրամական միջոցների հաշվառումը	
5.1.	Պաշարները հաշվառումը	44
5.2.	Տրված կանխավճարների հաշվառումը	47
5.3.	Դրամական միջոցների հաշվառումը	47
	Տեստեր	54
	Գլուխ 6. Դեբիտորական պարտքերի և դրանց անհավաքագրելիության հաշվառումը	
6.1.	Դեբիտորական պարտքերի հաշվառումը	59
6.2.	Դեբիտորական պարտքերի անհավաքագրելիության հաշվառումը	60
	Տեստեր	62
	Գլուխ 7. Հիմնական միջոցների հաշվառումը	
7.1.	Հիմնական միջոցների հաշվառումը	65
7.2.	Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվառումը	72
7.3.	Հիմնական միջոցների վերագնահատման հաշվառումը	76
7.4.	Հիմնական միջոցների օտարման հաշվառումը	78
7.5.	Հիմնական միջոցների ներքին տեղափոխման հաշվառումը	83
	Տեստեր	90
	Գլուխ 8. Պարտավորությունների հաշվառումը	
8.1.	Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը	97
8.2.	Ստացված կանխավճարների հաշվառումը	98
	Տեստեր	99
	Գլուխ 9. Եկամուտների և ծախսերի հաշվառումը	
9.1.	Եկամուտներ և ծախսեր հաշվառող հաշիվների ընդհանուր նկարագիրը	102
9.2.	Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայության վաճառքի հաշվառումը	104
9.3.	Տոկոսների և շահաբաժինների հաշվառումը	106
	Տեստեր	108
	Գլուխ 10. Գուդվիլի և բացասական գուդվիլի հաշվառումը	
10.1.	Գուդվիլի հաշվառումը	112
10.2.	Բացասական գուդվիլի հաշվառումը	114
10.3.	Գուդվիլի ամորտիզացիայի հաշվառումը	116

10.4.	Բացասական գուդվիլի ամորտիզացիայի հաշվառումը	117
	Տեստեր	118
	Գլուխ 11. Ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը	
11.1.	Ոչ նյութական ակտիվների հաշվառումը	120
11.2.	Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվառումը	121
	Տեստեր	122
	Գլուխ 12. Այլ հոդվածների հաշվառումը	
12.1.	Կանոնադրական կապիտալի և սեփական կապիտալի այլ հոդվածների հաշվառումը	124
12.2.	Էական սխալների հաշվառումը	127
	Տեստեր	129
	Տեստերի պատասխանները	131
	Փորձնական քննության տեստեր	133
	Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների ցանկը	145